

DO-NOS

NUMER 249

wrzesień
październik

2022

GAZETA UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ W KĄKOLEWIE



1. Herb hrabiego Aleksandra Fredry.
2. „Pan ...” - czteroaktowa komedia A. Fredry wystawiona po raz pierwszy w 1832, wydana w 1834. Tytułowy bohater stał się symbolem starszego gawędziarza, który nieustannie zamęcza otoczenie powtarzaniem historyjek.
3. Komedia znana wszystkim absolwentom szkoły podstawowej, gdyż jest lekturą obowiązkową.
4. Żączywała jej małpa ze znanej bajki A.Fredry.
 „Małpa figlarz - nuż do dzieła! (...)
 Dalej kurki kręcić żwawo!
 W lewo, w prawo,
 Z dołu, z góry,
 Aż się ukrop puścił z rury.
 Ciepło - miło - niebo - raj!
 Małpa myśli: "W to mi graj!"
5. Nazwisko Cześnika - znaczące, bo ujawnia jego charakter.
6. Epoka, w której tworzył A.Fredro.
7. W wieku 16 lat A.Fredro zaciągnął się do armii Księstwa Warszawskiego. Kim zatem był? Podaj odpowiedź w M.l.poj.
8. Złoty Krzyż Virtuti Militari i Krzyż Legii Honorowej to tylko niektóre z odznaczeń, jakie dostał hrabia A.Fredro. Jak można je nazwać? Podaj odpowiedź w M.l.poj.
9. Z jego wojskiem wyruszył na Moskwę w 1812 roku.
10. Liczebnik dwukrotnie użyty w tytule jednej z komedii.
11. Kraj, w którym A.Fredro przebywał z krótkimi przerwami w latach 1850-1855.
12. Żołnierze lekkiej jazdy pojawiający się w tytule jednej z komedii obok dam.
13. „Śluby panięskie, czyli ... serca”.
 - teoria pseudonaukowa Franza Antona Mesmera, który głosił, że w ciele istnieje fluid, który oddziałuje na drugą osobę i przyciąga ją jak magnes.
14. „Pan...” z komedii wystawionej w 1821 roku.
15. Miejscowość, w której znajduje się rodzinna krypta, w której został pochowany A.Fredro.
16. Określenie autora tworzącego komedie.

DISCE LATINE, czyli UCZ SIĘ ŁACINY

Wśród tegorocznych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa znajduje się punkt dotyczący działań na rzecz szerszego udostępniania kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, m.in. poprzez umożliwienie uczenia się języka łacińskiego już od szkoły podstawowej. Stąd pomysł na cykl artykułów w naszej szkolnej gazecie.

JĘZYK ŁACIŃSKI (LINGUA LATINA) to jeden z języków indoeuropejskich, którym w VIII w. p.n.e. mówili mieszkańcy Lacjum (Latium), czyli Latynowie (Latini).

W średniowieczu łacina była językiem uniwersalnym w całej Europie. Dopiero twórcy kolejnej epoki – renesansu (XV-XVI w.) wprowadzili do literatury języki narodowe.

Dziś łacina jest martwym językiem, ale jej korzenie można znaleźć w większości europejskich języków, w tym francuskim, hiszpańskim, włoskim, portugalskim, a nawet angielskim. Oprócz tego język łaciński nadal ma miejsce w słownictwie terminologicznym nauki, literatury, sztuki i prawa. W dzisiejszych czasach języka łacińskiego uczą się lekarze, farmaceuci, prawnicy, filolodzy, księża, archeolodzy, historycy, a także konserwatorzy dzieł sztuki.

Właśnie ten język stworzył ogromną warstwę duchową i kulturową, która składa się z wyrażen skrzydlatych, terminów chemicznych, medycznych, prawniczych i literackich.

Mimo że z jednej strony ten język jest postrzegany jako martwy, to wciąż ma on miejsce w świecie nauki i kultury i chyba zawsze będzie mieć.

Warto wiedzieć, że obce, często łacińskie wyrazy, zwroty lub obce formy wplecione do tekstu w języku ojczystym nazywane są MAKARONIZMAMI.



Przed nami 1 listopada, czyli Wszystkich Świętych. Będziemy odwiedzać cmentarze. Na pomnikach, nie tylko tych zabytkowych, można zauważyć łacińskie napisy. Treść niektórych inskrypcji dla wielu osób pozostaje zagadką. Warto wiedzieć, co znaczą.

Napis umieszczony na nagrobku lub pomniku, upamiętniający lub sławiący zmarłego to EPITAFIUM. Słowo to pochodzi z greki i znaczy dosłownie "na kamieniu nagrobnym".

Przykłady:

D.O.M.

„Domus Omnium Mortuorum”, co oznacza „Dom Wszystkich Zmarłych”. Ten sam napis, ale na kościele odczytujemy jako „Deo Optimo Maximo”, czyli Bogu Najlepszem, Najwyższemu”

R.I.P. oznacza „Requiescat in pace”, czyli „Niech spoczywa w pokoju”. Skrót (bądź cały napis) zaczął się pojawiać na chrześcijańskich płytach nagrobnych w XVIII wieku. Można się też spotkać z innymi, dłuższymi wersjami, jak np. „Requiescat in pace et in amore” – „Niech spoczywa w pokoju i w miłości”.

"Finis coronat opus" – Koniec wieńczy dzieło.

"Memento mori" – Pamiętaj, że umrzesz.

"Nihil senecit citius quem gratia"

– Nic nie starzeje się szybciej niż wdzięczność.

"Non omnis moriar" (Horacy)

– Nie wszystek umrę.

"Suae quisque fortune faber est"

– Każdy jest kowalem swego losu.



Ogólnopolski Miesiąc Bibliotek Szkolnych

Październik już od dawna uznawany jest za miesiąc bibliotek szkolnych. Z tej okazji dnia 12 i 13 listopada uczniowie klas III a i III b wzięli udział w zajęciach bibliotecznych zatytułowanych „Historia książki”. Prezentacja multimedialna zobrazowała dzieciom krótki zarys historii książki oraz piśmiennictwa od czasów starożytnych po nowożytne. Uczniowie dowiedzieli się między innymi, czym były gliniane tabliczki, pismo klinowe, z jakich materiałów powstawał papirus czy pergamin. Trzecioklasiści poznali współczesne wersje książki - e-booka oraz audiobooka. Wizyta w bibliotece była okazją do przyjrzenia się najstarszym pozycjom znajdującym się w jej zasobach - np. „Bajek” Adama Mickiewicza wydanych w 1953 roku. Uczniowie uświadomili sobie, że historia książki jest bardzo długa i ciekawa. Warto też odwiedzać bibliotekę, ponieważ jest ona niczym innym jak „świątynią myśli człowieka”.



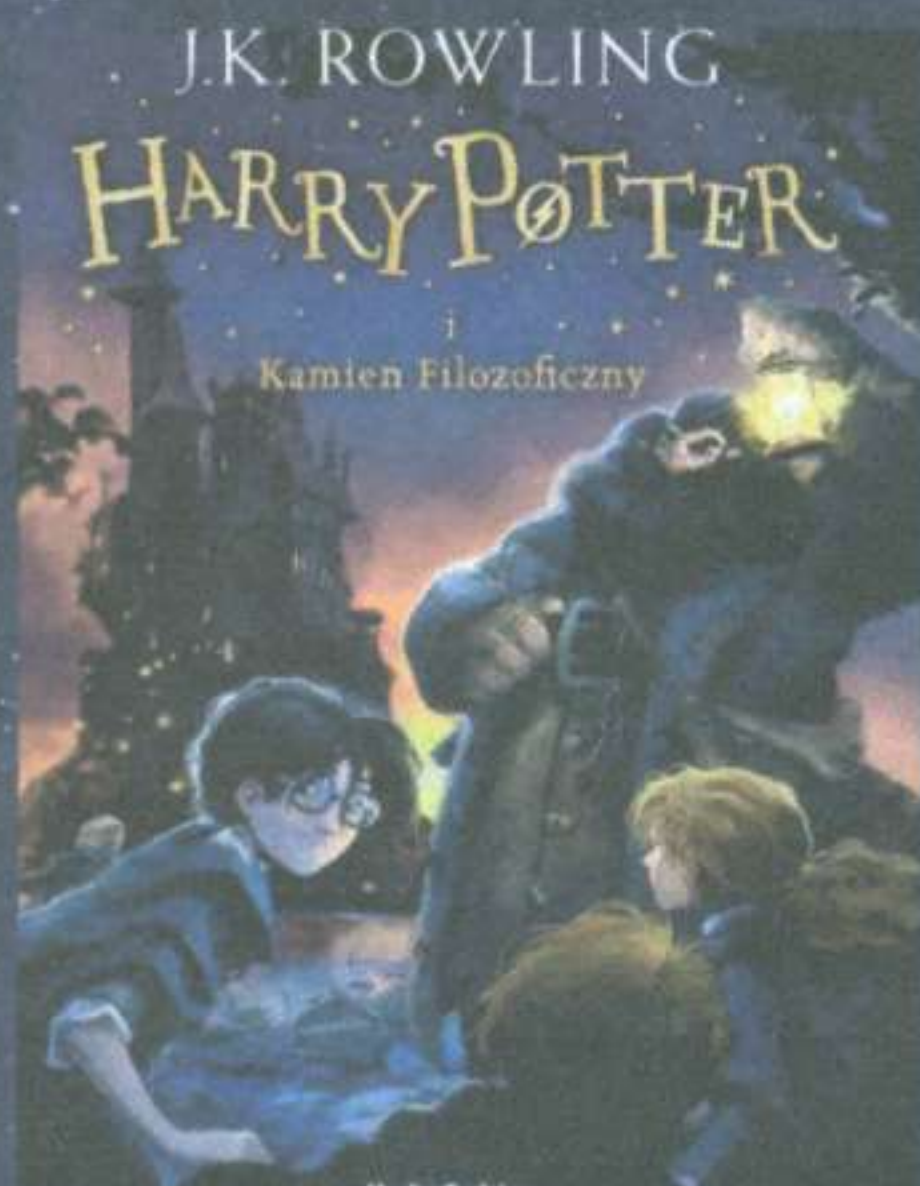
W październiku biblioteka szkolna proponuje wszystkim uczniom z klas IV-VIII udział w konkursie „Harry Potter i kamień filozoficzny” - quiz wiedzy o książce. Zapisy trwają!



„Harry Potter i kamień filozoficzny” quiz wiedzy o książce

Biblioteka szkolna zaprasza wszystkich Uczniów klas IV-VIII do wzięcia udziału w konkursie wiedzy o książce

J.K.Rowling „Harry Potter i kamień filozoficzny,
który odbędzie się 28 października 2022 r.
w sali nr 21 o godzinie **12.00**



Zgłoszenia przyjmowane będą
w bibliotece do dnia
21 października br.

Spotkanie z Ukrainą - Lwowie

spacer po

Temat Ukrainy jest nam od bardzo bliski. Poznajmy jedno z miast, którym poszczycić się

Lwów

to przepięknie ukraińskie ciekawą historią, związane z

Jest położony w odległości ok. 70 km od granicy polsko-ukraińskiej. Leży na Roztoczu Lwowskim i Wyżynie Podolskiej, nad rzeką Pełtwią.

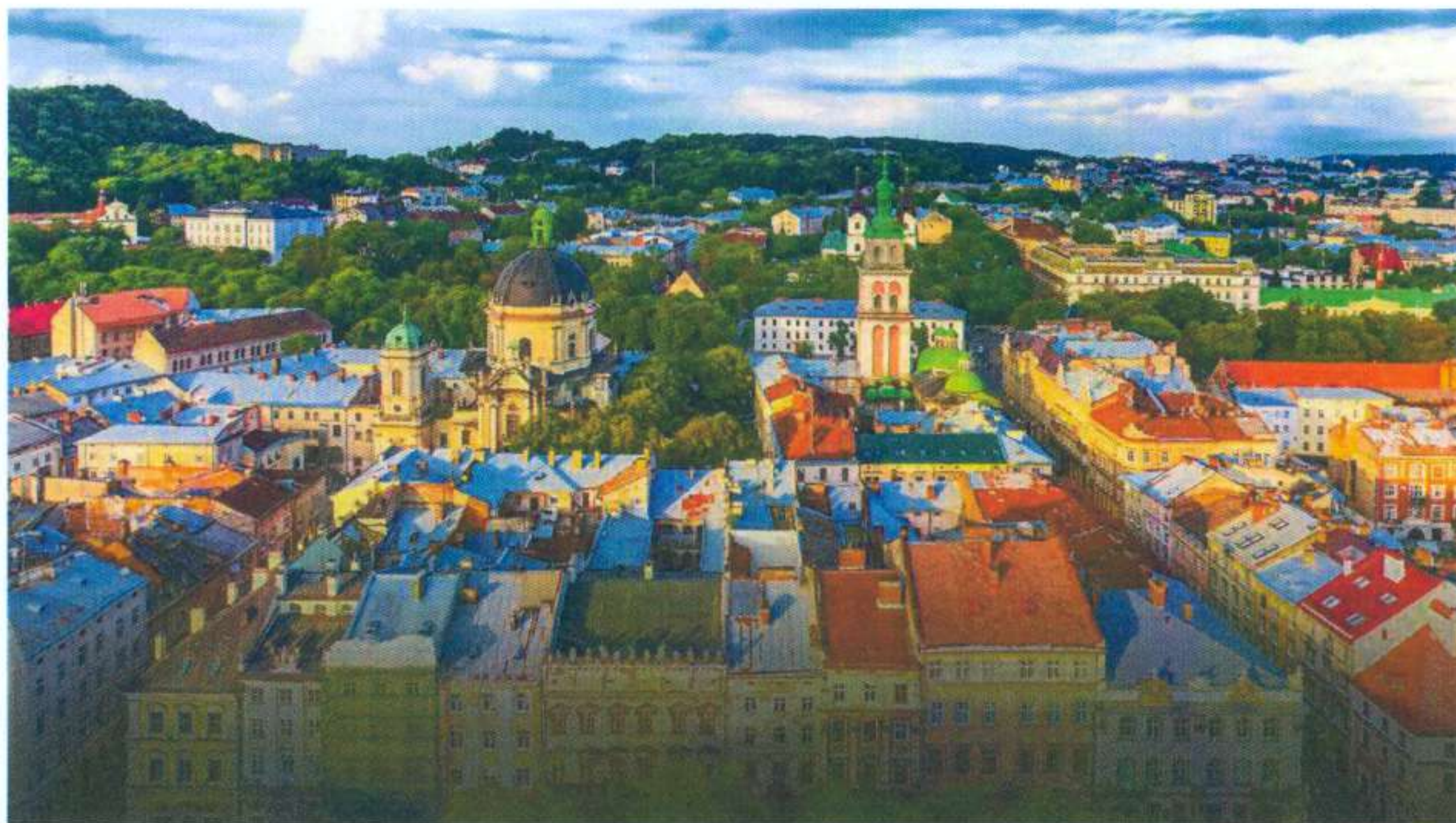


jakiegoś czasu najpiękniejszych mogą Ukraińcy.

miasto z bardzo polskimi dziejami.

Warto wybrać się na Stare Miasto we Lwowie, które już w 1998 r. zostało wpisane na listę Światowego dziedzictwa UNESCO. Starówka we Lwowie jest przepiękna. Na Starym Mieście zlokalizowane są budynki w stylu renesansowym, barokowym i klasycystycznym.

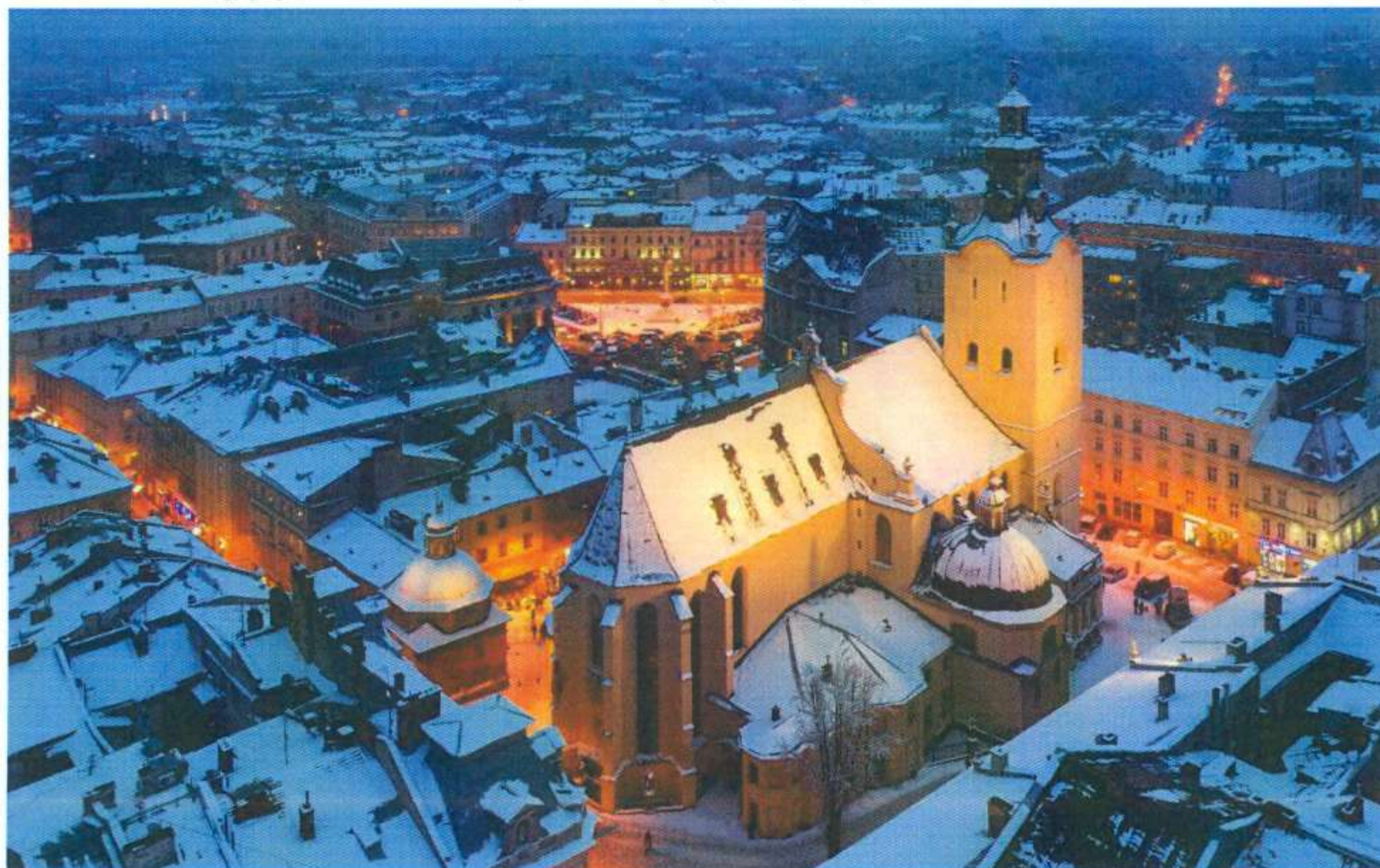
Starówka we Lwowie



Bardzo ciekawym miejscem jest punkt widokowy na wieży staromiejskiego ratusza. Ma on 400 schodów, które prowadzą do punktu widokowego. Wysokość wieży to 60 m. Można z niej podziwiać wspaniały widok na panoramę Starego Miasta.

Turystom poleca się także obejrzenie **Bazyliki Metropolitalnej Wniebowzięcia NMP**. Świątynia jest bardzo ładna i robi ogromne wrażenie

Na odwiedzających. Obok bazyliki znajduje się Kaplica Boimów.



Bazylika Metropolitalna Wniebowzięcia we Lwowie

Ukraiński strój ludowy

Wygląd ukraińskiego stroju ludowego odzwierciedla mentalność kraju. Ludzi



kochających wolność, którzy nie mogli pogodzić się z ustalonymi zasadami i chcieli żyć oddzielnie, rozwinięli swój własny, niepowtarzalny styl. Oczywiście ludzie nie wymyślili go sami od podstaw. Wykorzystali wiedzę i umiejętności osób mieszkających

na Rusi Kijowskiej. Jednak w przeciwieństwie do swoich sąsiadów, Ukraińcy sprawili, że kostium stał się bardziej swobodny i jasny. Podobnie jak ukraiński strój ludowy jest wielowarstwowy i złożony. Oznacza to, że jedna część stroju uzupełnia drugą. Ukraiński strój ludowy stworzono z naturalnych tkanin.

Zakładka o zdrowiu

W tym roku szkolnym ponownie proponujemy tematy związane ze zdrowiem. W każdym numerze pojawią się przepisy z sezonowych produktów. Zachęcać będę do wypróbowania nowych dań i poznawania smaków.

Jesień to pora obniżonej odporności. Jak zbudować odporność aby nie zachorować? Odpowiednia dieta połączona z aktywnością fizyczną jest bardzo ważna w budowaniu naturalnej odporności. Należy pamiętać o regularnym odżywianiu i diecie bogatej w sezonowe warzywa i owoce. Nie wolno zapominać o picciu rozgrzewających napojach z dodatkiem np. imbiru czy cynamonu. Wartościowym napojem są też fermentowane produkty mleczne – jogurty i kefiry i oczywiście kiszonki. Nie wolno zapomnieć o witaminach, które odgrywają ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu układu odpornościowego. Bardzo ważne są witaminy A, C i D, a także niektóre witaminy z grupy B. Witaminę A znajdziemy w mięsie i jego przetworach, rybach, nabiale oraz jajach. Witamina C obecna jest w warzywach i owocach, papryce czerwonej natce pietruszki, brukselce. Witaminę D możemy znaleźć w tłustych rybach np. Łosoś, makrela. Witaminy z grupy B znaleźć można w produktach zbożowych i mięsie. Bardzo ważne jest wietrzenie pomieszczeń. Dla naszej odporności lepiej, gdy jest rześko niż za ciepło. Należy pamiętać o dostosowaniu ubioru do pogody za oknem. Pamiętać musimy aby się nie przegrzewać, ale też nie zmarznąć. W jesiennym menu nie powinno zabraknąć miodu, który zawiera cenne składniki bioaktywne. Naturalnymi produktami wspierającymi odporność są m.in. czosnek, cebula, imbir, czarny bez. Nie możemy zapominać o spacerach, gimnastyce. Sport uprawiaj na dworze i w domu. Bardzo ważny jest również odpoczynek. Przemęczony organizm łatwiej łapie infekcje. Dlatego tak ważne jest zadbanie o solidny odpoczynek i właściwą ilość snu.

Podam przepisy na domowe lekarstwa.

SYROP CZOSNKOWY

Wyciśnij sok z 40 g czosnku, wymieszaj z 80 ml wody, miodem i cytryną.

IMBIROWY SHOT

Korzeń imbiru pokrój w cienkie plastry, zalej 500 ml wody i gotuj na małym ogniu przez 20 minut. Przecedź, dodaj miód lub sok z malin.

ZŁOTE MLEKO

Podgrzej 250 ml mleka krowiego lub napoju roślinnego, ale nie doprowadzaj do wrzenia! Do ciepłego napoju dodaj po pół łyżeczki cynamonu, kurkumy, imbiru oraz łyżkę miodu.

SYROP Z CEBULI

4 cebule obierz, pokrój w plasterki i ułóż w słoiku, zasypując cukrem. Słoik zamknij i odstaw na kilka godzin, aby cebula mogła puścić sok. Gotowy syrop przelej przez gazę i dodaj kilka przeciśniętych przez praskę ząbków czosnku.

DYNIA

Dynia jest produktem niskokalorycznym a przy okazji jest cennym źródłem wielu cennych składników odżywczych i witaminy głównie z grupy A.

JESIENNA SZAKSZUKA

Składniki:

1 czerwona papryka

1 mała cukinia

150 g dyni Hokkaido

10-12 pomidorków koktajlowych

1 łyżka oliwy 4 jajka

sól, pieprz, szczypiorek

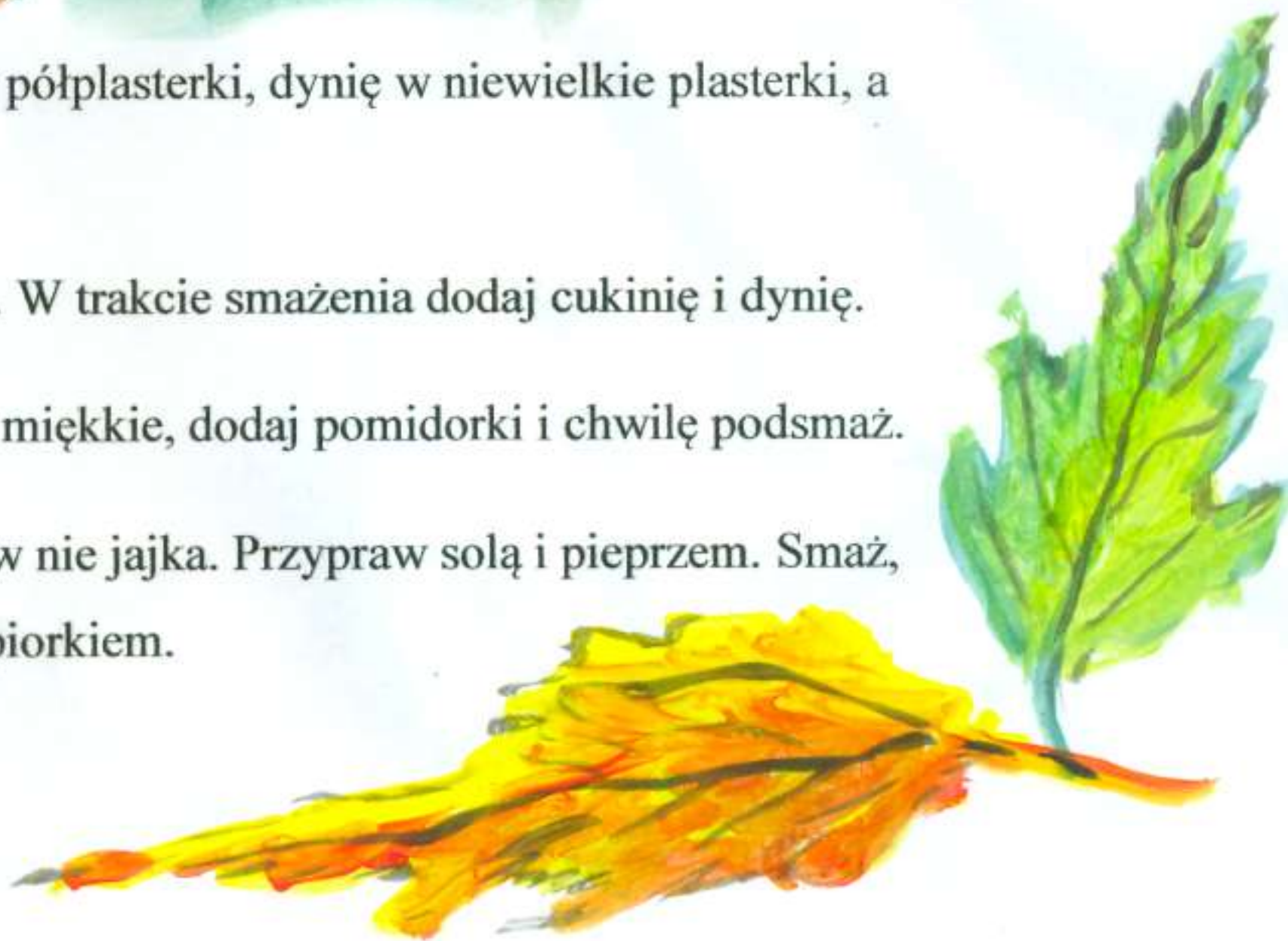
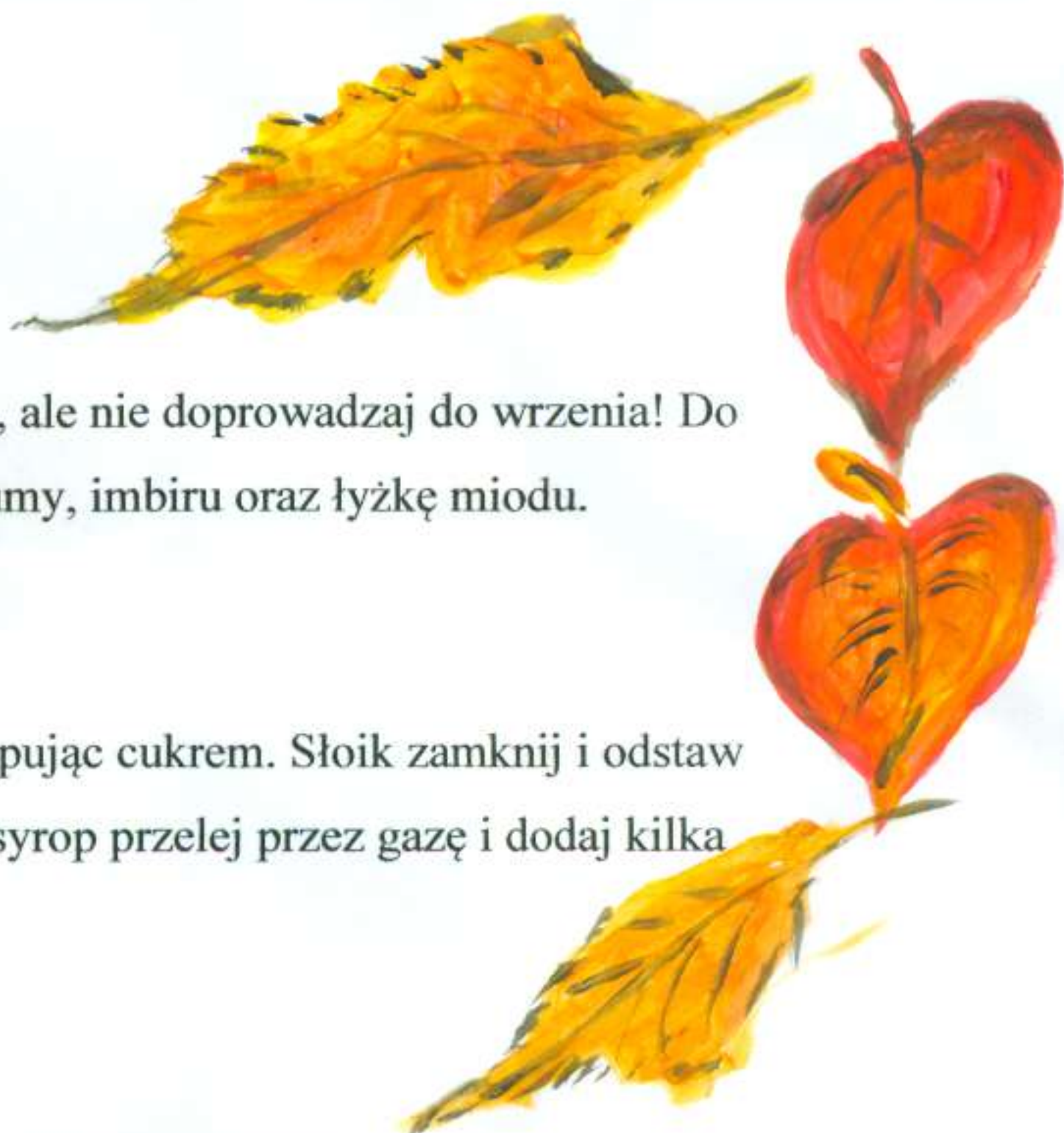
Przygotowanie:

1. Pokrój warzywa: paprykę w paski, cukinię w półplasterki, dynię w niewielkie plasterki, a pomidorki na połówki.

2. Na patelni rozgrzej oliwę i podsmaż paprykę. W trakcie smażenia dodaj cukinię i dynię.

3. Pod koniec smażenia, gdy warzywa będą już miękkie, dodaj pomidorki i chwilę podsmaż.

4. Zrób cztery wgłębienia w warzywach i wbij w nie jajka. Przypraw solą i pieprzem. Smaż, aż białka się zetną. Podawaj na ciepło ze szczypiorkiem.



ROZŚPIEWANA SZKOŁA

Muzyka i słowa: Jerzy Kobyliński

PIOSENKA MŁODEGO PATRIOTY

1. Dziecko to taki patriota mały
Na co dzień, a nie od święta.
Polską znam flagę i polskie godło,
Hymn ojczysty pamiętam.

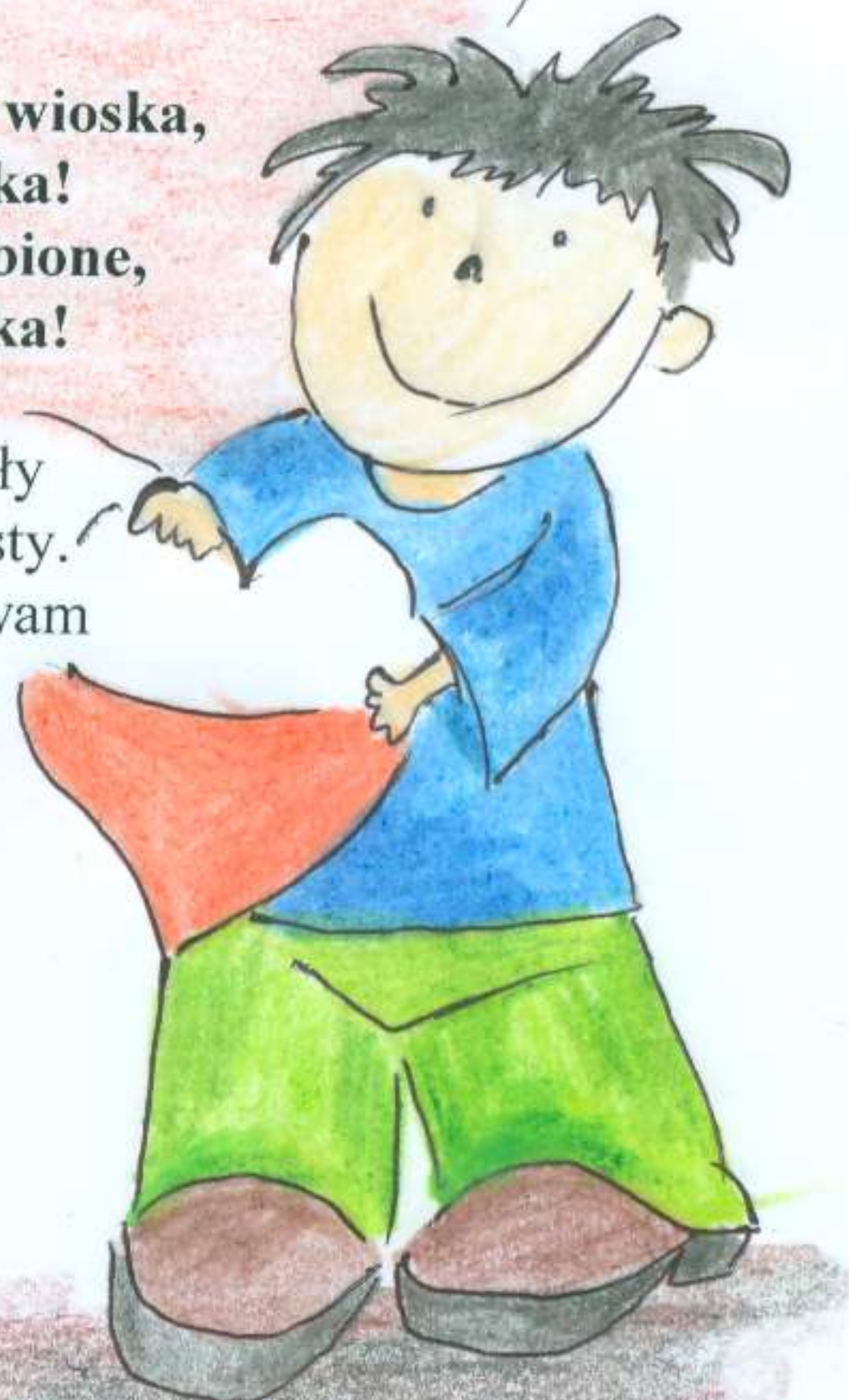
**Refren: Bo moje miasto, bo moja wioska,
To Polska, to Polska, to Polska!
A biało-czerwone są barwy ulubione,
To Polska, to Polska, to Polska!**

2. Chcę jak najwięcej wiedzieć o Polsce,
Więc czekam na geografę.
Uczę się pilnie polskiej historii,
Najlepiej jak potrafię.

**Refren: Bo moje miasto, bo moja wioska,
To Polska, to Polska, to Polska!
A biało-czerwone są barwy ulubione,
To Polska, to Polska, to Polska!**

3. Dziecko to taki patriota mały
W myślach i czynach przejrzysty.
Brzydkich wyrazów ja nie używam
Dbam o język ojczysty.

Refren: Bo moje miasto...



Do-Nos-ik

Dodatek dla najmłodszych

ZŁOTA POLSKA JESIEŃ

23 września zaczęła się kalendarzowa jesień. W tym dniu nastąpiła równonoc, czyli noc i dzień trwały po 12 godzin. Dni jesienią są coraz krótsze i chłodniejsze. Mamy jednak nadzieję, że jeszcze będziemy się mogli wygrzewać w promieniach jesiennego słońca! Zapytaliśmy koleżanki i kolegów, z czym kojarzy im się jesień. Oto odpowiedzi.

liście zmieniają barwy

zbieramy owoce w ogrodach, sadach

ludzie są bardziej zmęczeni, senni

liście opadają z drzew

zwierzęta gromadzą jedzenie

JESIEŃ

są długie wieczory

nosimy cieplejsze ubrania

ptaki odleciały do ciepłych krajów

zwierzęta przygotowują się do snu

Koleżanki i koledzy z klasy trzeciej „a” napisali dla Was wierszyki o jesieni. Oto ich twórczość.

Jesienią liście spadają,
Jesienią ptaszki śpiewają,
Jesień jest szara i ponura,
Na niebie błękitna chmura,
Jesienią kalosze wkładamy,
Jesienią czapki zakładamy,
Taka jest właśnie jesień,
A zaczyna się, gdy jest wrzesień!

Borys Bartkowiak

Z drzew spadają liście,
Zbieramy żołędzie i kasztany oczywiście,
I choć pogoda już nie rozpieszcza nas,
Bardzo lubimy ten jesienny czas.

Kornelia Kajzer

Kolorów jej nie brakuje,
Gdzie dotrze, tam wszystko koloruje.
Ogród, las i sad,
Już pod jej pędzel wpadł.
To pani jesień do nas przybyła
I swoje dary wokół rozrzuciła.

Piotr Rachmajda

Z drzew spadają złote liście,
już jest jesień oczywiście.
Rano mgła świat przykrywa,
a wieczorem wiatr się zrywa.

Danka Janiszewska

Gdy jesień na złoto maluje nam drzewa,
spadają kasztany, a las przy tym nam śpiewa.
Gdy w sadzie dojrzewają jabłuszka czerwone,
to Ty znajdujesz gruszczyki zielone.
Gdy w lesie już grzyby pojawiają się wreszcie,
to ubierz kurteczkę i ciepłą czapczkę.
Więc dużo zabawy Cię czeka w tym czasie,
Nim zima nadejdzie i zmrozi Cię wiatrem.

Zofia Morawska

14 października świętowaliśmy Dzień Edukacji Narodowej. Czego życzyli uczniowie klasy trzeciej „b” swoim nauczycielom i jak o nich pisali.

Życzę naszej drogiej Pani,
by każdy dzień był miły dla niej.
By ranny budzik srebrne dźwięki,
Układał dla niej w takt piosenki.
By zaczynała dzień wesoła,
I żeby znikła zmarszczka z jej czoła.
By wiatr jej pachniał, śmiech jej szumiał,
By każdy w klasie ją zrozumiał.

Aleksandra Wasipińska

Nauczyciele święto mają
Uczniowie życzenia składają.
Kwiatów, całusów wiele,
Wiwat, wiwat najlepsi nauczyciele!

Michalina Kociucka

Moja Pani jest wspaniała, mądra i doskonała.
Złe oceny pozwala poprawić a na przerwach
świetnie się bawić.

Antek Cichoracki

Dzisiaj wszyscy zaśpiewamy tak
Niech nauczyciele żyją nam sto lat!
Życie w zdrowiu, szczęściu, pomyślności,
Radość w sercach niech Wam dzisiaj zagości.
Najlepsze życzenia uczniowie składają
Za trud pracy, jaki wszyscy poświęcają.

Sasha Filipowiak

Dzień Nauczyciela,
to bardzo ważna sprawa
w tym dniu każdy uczeń
Życzenia im składa
Na górze róże, na dole banany
Mój nauczyciel jest bardzo kochany!

Jakub Niedojadło

Nauczyciel super człowiek,
zawsze nam ciekawe rzeczy powie.
Gdy siadamy czasem w kole,
kreatywnie myślimy o szkole.
Rymy układamy,
Rzeczowniki, czasowniki w pary dobieramy
Pani od angielskiego uczy nas od małego
ulubionego języka obcego.
Wychowawcy wszystkich klas,
sprawiają by nauka nie poszła w las.

Lena Mazurkiewicz

Nauczyciel w szkole dobrze znany
i zawsze przez uczniów lubiany
Z cierpliwością i uśmiechem na nasze pytania odpowiada,
i do głowy wiedzę nam wkłada.
W klasie z uczniami różne omawia oświaty programy,
bo chce by dumne z nas były nasze mamy.
Gdy do domu już wraca,
wie, że najlepsza ta jego praca.

Dominika Kasztelan

Nasza Pani jest wesoła, miła i uśmiechnięta,
Żeby sprawdzić naszą wiedzę o sprawdzianach pamięta.
Nasz nauczyciel tyle wie, że podzieli z nami się.
Coś ciekawego nam pokaże i na mapie kierunki wskaże.

Antek Szczepaniak

Kiedy idę do szkoły,
jestem wesoły,
bo czeka na mnie Pani ulubiona,
zawsze zadowolona.

Tatiana Derda

Z okazji Pani święta,
trzecia „b” o Pani pamięta.
I życzenia składa szczerze,
bo wdzięczności ma dziś wiele.

Ania Klonskowska

Nasza Pani jest wspaniała,
Szóstki, piątki stawia często,
bo nauka w życiu ucznia,
Nie jest próżna.
Za uśmiech i cierpliwość,
Dziękujemy!
Na lekcjach starać się będziemy.

Lena Budzyńska

PASOWANIE PIERWSZOKLASISTÓW

Jakie były odczucia pierwszoklasistów po pasowaniu? Oto krótkie wypowiedzi klasy Ia i Ib

Występ przed przybyłymi Rodzicami i Nauczycielami nie był taki łatwy. Odczuwaliśmy tremę, po plecach przechodziły nam ciarki. Baliśmy się, że możemy się pomylić i zapomnieć tekstu, ale czuliśmy zadowolenie. Byliśmy szczęśliwi, że otrzymaliśmy pierwszy w życiu dokument - legitymację szkolną. Jesteśmy dumni, że staliśmy się częścią społeczności szkolnej.

Klasa Ia

Za nami pierwszy występ na szkolnej scenie. Stres przeplatał się z uśmiechem, ale ostatecznie poczuliśmy się, jak prawdziwi uczniowie. Przed nami nauka, nowe wyzwania i radość z bycia pierwszakami.

Klasa Ib



PASOWANIE

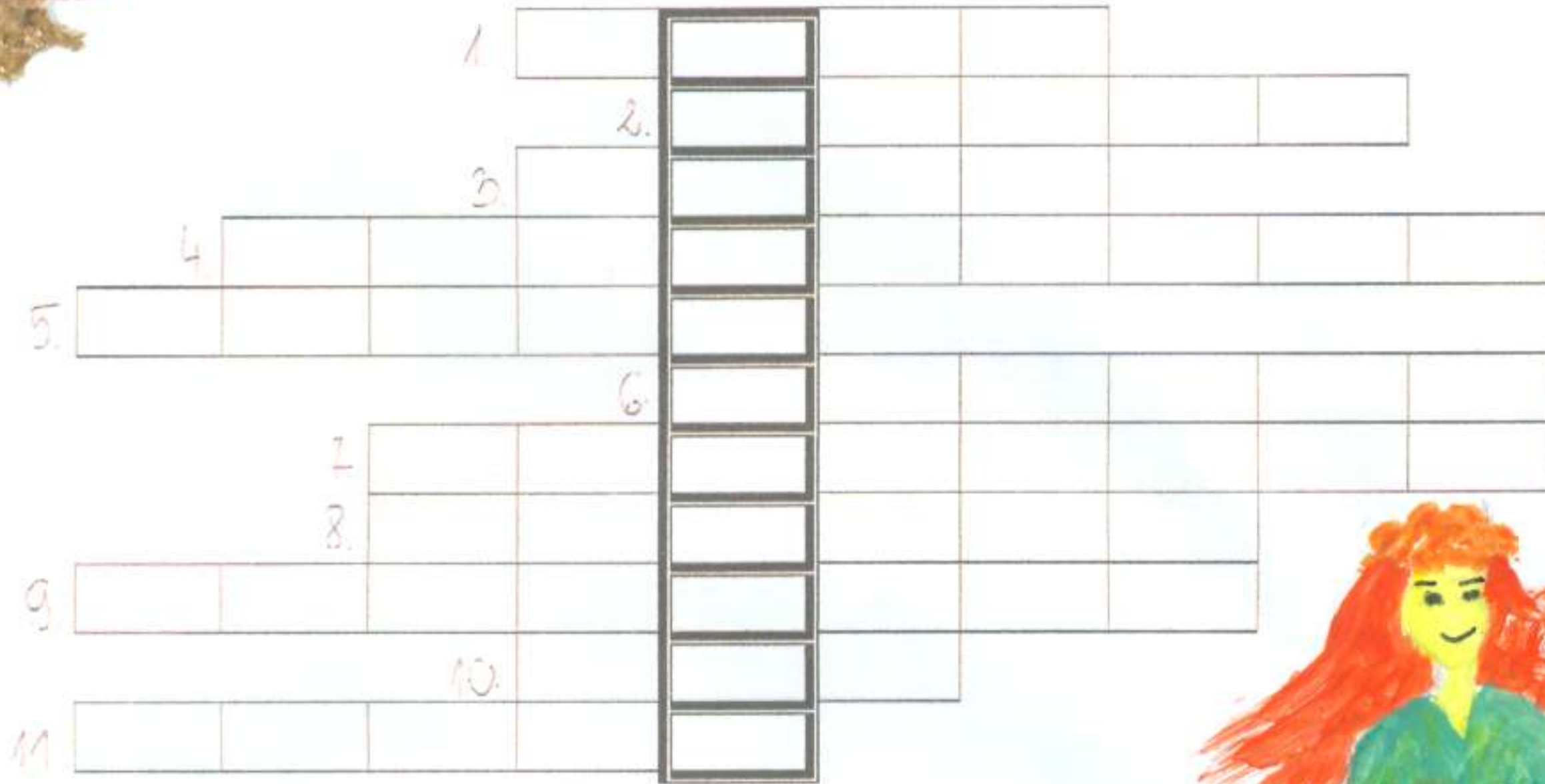


RUSZ GŁÓWKĄ!

Rozwiązanie prosimy kierować do redakcji do 15 listopada. Czeka ją upominki!



ROZWIĄŻ KRZYŻÓWKĘ!



1. Zwierzę, które lubi żółędzie?
2. Nie jedna w parku. Można na niej usiąść.
3. Nocny ptak
4. Ssak, który jest aktywny nocą?
5. Popularne drzewo iglaste
6. Te owoce rosną w lesie i są bardzo smaczne?
7. Jeden z kolorów jesiennych liści.
8. Obecna pora roku.
9. Mieszka w leśniczówce?
10. Zwierzę z kolcami.
11. Ma piękne poroże?

Hasło:.....



Daj susa do rebusa!



~~leń~~

7

~~dem~~ + ~~ń~~ ma



atrak=ele



~~za~~



~~dy~~ + rów

Redakcja: uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Kąkolewie ul. Krzywińska 14, 64 – 113 Osieczna